

aiśvarya kādambinī

śrī-baladeva-vidyābhūṣaṇānām

(1)

prathamā vṛṣṭiḥ

kṛṣṇābhīdhāyai kanakāambarāyai
śyāmābja-tanvai sarasīruhāyai |
nitya-śriyai nitya-guṇa-vrajāyai
namo'stu tasyai para-devatāyai ||1||

sanātanam rūpam ihopadarśayann
ānanda-sindhum paritaḥ pravardhayan |
antas-tamaḥ-stoma-haraḥ sa rājatām
caitanya-rūpo vidhur adbhutodayaḥ ||2||

bahu-bhūma-saudha-sadṛśo vijñāna-ghano bahiḥ-stoma-stomāt |
parama-vyomābhikhyo vibhāti viṣṇor mahādbhuto lokaḥ ||3||

āste kṛṣṇo yatra nārāyaṇātmā
vyūhair juṣṭo vāsudevādi samjñaiḥ |
kurvan kṛīḍām pārśada-grāma-siddhām
dīvyad-bhūti-nārasimhādi-rūpī ||4||

nityam lakṣmīr yam upāste sva-nātham
nānā-rūpā bahu-rūpam pareśam |
cit-saukhyātmā sva-samābhīḥ sakhībhiḥ
sarveśānā bahu-sambhāra-pūrṇā ||5||

dīvyati tad-upari lokaḥ kuśa-sthalī madhupurī vrajābhikhyaḥ |
yasmin vilasati kṛṣṇo janaiḥ svakīyaiḥ sa devakī-sūnuḥ ||6||

dvāravatyām madhu-puryām ca kṛṣṇam
śanair yādyaiḥ ruddha-vādyaiś ca pūjyam |
nānā-sampan-nibhrtāyām pareśam
rukmiṇy-ādyāḥ sambhajante śriyas tam ||7||

śrī-gokule harir asau vraja-nātha-sūnuḥ
śrī-carcite bahu-sakho'sti sa-bhṛtya-vargaḥ |
śrī-rādhikā-priya-sakhībhir adhīśvarīyam
samsevate sva-sadṛśībhir ananya-vṛttiḥ ||8||

evam rūpo harir udbhāti nityam
yad gopālopaniṣat tam tathāha |
prādurbhāvaṁ sa kadācit prapañce'py
añcet svāmī sakalāṁśair viśiṣṭaḥ ||9||

madhuraiśvarya-caritra-rūpavattvān
madhurād veṅur avāc ca nanda-sūnuḥ |
priyatamatā-pūrṇatamāj jana-vrajāc ca
sphuṭam uktaḥ kavibhir vibhur varīyān ||10||

ity aiśvarya-kādambinyām bhagavat-tripāda-vibhūti-varṇanam nāma
prathamā vṛṣṭiḥ
||1||

--o)0(o--

(2)

dvitīyā vṛṣṭiḥ

saṅkarṣaṇo harir atha pralayāvasāne
jīvān udīkṣya karuṇaḥ kṣubhitān samantān |
praikṣiṣṭa sva-prakṛti-maṇḍa-ghaṭās tatas tu
prādur babhūvur uru-bhoga-cayān dadhānaḥ ||1||

teṣām sva-garbheṣu haris tadābhūt
pradyumna-samjño janako viriñceḥ |
bhavanti yasmād bahavo'vatārā
mīnādayo'nanta-guṇā vibhumnaḥ ||2||

antaryāmī vyaṣṭi-jīva-vrajānām
jātas teṣu kṣīradhi-stho'niruddhaḥ |
sārdhaḥ devaiḥ kṛḍati prājya-tejās
teṣām śatrūn nāśayan yaḥ samantāt ||3||

yadā yadā rākṣasa-sainya-jālair
dharma-kṣatiḥ syāt praśamāya tasyāḥ |
tadā tadā śrī-mahilaḥ sarāmaḥ
sa vāsudevaś ca bhavet kadācit ||4||

prahlādam yaḥ khidyamānam sva-mṛtyum
vikṣya stambhād āvīrāsīn nṛsimhaḥ |
ugro'dārīt tad-ripum sānukampaḥ
śrī-govindo nanda-sūnuḥ sajjyāt ||5||

svayaṁ hariḥ sa kadācit sadhāmā
sa-pārśado yadi gacchen nṛlokam |
bhuvo bharaḥ sa tadeyāt praṇāsaṁ
bhaved bahuḥ svajanānām pramodaḥ ||6||

āvirbhavet prathamam dhāma-viṣṇoḥ
pitrādayaḥ kramatas tatra mukhyaḥ |
paścād asau ramayā tat samābhiḥ
sārdham prabhuḥ paramardhiḥ priyābhiḥ ||7||

vidyās tatra svayam eva prabhātās
cāturvyāpy akhilāḥ pārśadesu |
sva-svāpekṣyā hari-bhaktiḥ pratītā
vimrājeran nikhilāḥ sampadaś ca ||8||

ity aiśvarya-kādambinyām
eka-pāda-vibhūti-bhagavat-puruṣādy-āvirbhāva-krama-varṇanam nāma
dvitīyā vṛṣṭiḥ
||2||

--o)0(o--

(3)

tr̥tīyā vṛṣṭiḥ

vṛṣṇir vaśe devamīdhaḥ sa yo'bhūt
bhārye tasya kṣatriyārye prasiddhe |
śūrābhikhyaḥ kṣatriyāyām kumāraḥ
parjanyaḥ sambabhūvārya-kāyām ||1||

śūrād āsīd vasudevo mahātmā
patnī yasya praguṇā devakī sā |
parjanyaḥ tu vraja-bhūpāt sanando
patnī yasyottama-kāntir yaśodā ||2||

yasmin jāte trideveśair akāri
prīty-utphullair vara-vāditra-ghoṣaḥ |
sthānam viṣṇor vasudevaṁ sa śaurir
mānyo dātā dvija-sevī babhūva ||3||

vaiyāsakir yām kila sarva-devatām
jagāda vidvān api deva-rūpiṇīm |
sā devakī viśvadharam maheśvaram

dadhāra kuṅṅsau kim u citram uccakaiḥ ||4||

nandaḥ śrī-kānta-bhakto vraja-dharaṇī-patiḥ śāstravid dharmā-niṣṭhaḥ
sāmantaiḥ snigdha-cittair api saciva-varaiḥ śāsanasthair variṣṭhaḥ |
prākārī vara-saudho'parimita-dhavalāś citra-vāditra-nādair
juṣṭo yānair athādyair bahu-vidha-vibhavaḥ sarva-mānyaḥ sa āsīt ||5||

viṣṇur viśvaṁ coṣatuḥ kuṅṅsi-koṅe
yasyāḥ stanyenāpa ṭṭptim sa bhūmā |
lakṣmīḥ pādaḥ sādārātmā vavande
sā kalyāṇī kena varṇyo yaśodā ||6||

badnhavo vrajapater bahuvidyāḥ
sāgnayo hari-guru-dvija-bhaktāḥ |
sampado'ti vipulāḥ kila yeṣāṁ
dhenavo bahu-hayāś ca virejuḥ ||7||

āsīt sakhā vṛṣabhānur mahīpo
nandasya yo guṇa-vṛndair variyān |
kanyā yataḥ praguṇā rādhikā sā
vedaḥ śriyāṁ adhipāṁ yāṁ avocat ||8||

prītim yasmin suṣṭhu tauryatrikajñāḥ
prāpuḥ sūtā māgadhā vandinaś ca |
sarvābhijñā-darśita-sva-sva-vidyā
yasmāt kāmān lebhire te'bhimṛgyān ||9||

dānāmbhasāṁ yasya nadībhir uccair
nīvṛn-nadī-mātṛkāṁ dadhāra |
kalpa-drumāḥ kāma-dughāś ca śāsvat
kāmān samastān vavṛṣur manojñān ||10||

govardhano yasya saratnaḥ śailaḥ
sunirjaraḥ kandara-mandirāḍhyaḥ |
puṣpaiḥ phalaiḥ sad-yavasaiś ca ramyo
yathārtha-nāmā vitatāna sevām ||11||

ity aiśvarya-kādambinyām
vasudevo nandayo vṛṣṇi-vaṁśodbhavety-ādi-varṇanam
ṭṭṭiyā vṛṣṭiḥ
||3||

--o)0(o--

caturthī vṛṣṭiḥ

bṛhad-vane yasya bṛhat-kapātam
puram bṛhat-saudha-varam babhāse |
ajanmano janma harasya yasmin
babhūva janma praguṇasya viṣṇoḥ ||1||

bhānu-bhūpa-bhavanam yad-antike
kānti-kandala-supuṣkalam babhau |
preyasī vraja-vidhor maheśvarī
sambabhūva kila yatra rādhikā ||2||

nandīśvarādrer maṇi-citra-sāno
rūpetyakāyām bahu-nirjharasya |
puṣpaiḥ phalaiś cātimanoharasya
puram vrajeśasya mahat tadāsīt ||3||

yasmin vicitrair maṇibhiḥ praṇītā
bhānti sma harmyāṭṭaka-niṣkuṭādayaḥ |
samāna-sūtrair vihitā vipaṇyaḥ
kūpāḥ sarasyaś ca tathā-vidhās tāḥ ||4||

yad aharan mano-ratna-gopurair
urubhir aṣṭabhiś cāru-gopurair |
rurucire bhṛśam yeṣu rakṣiṇaḥ
kanaka-bhūṣaṇā bhūpa-pakṣiṇaḥ ||5||

yan-madhyamam vraja-pateḥ kila sapta-bhūmam
saudha-rāja-vimalam vilasat-patākam |
vaidūrya-vidrumam asāra-maṇi-praṇīta-
stambhāli-jāla-valabhī-kula-sat-valīkam ||6||

nirasta-māyāpi vicitra-māyā
vāso ramāyā nikhilārcitasya |
sabhāḥ sabhānanda-nṛpasya yasmin
samājitā śilpi-varair adīpi ||7||

indra-garva-hara-parva-bhūṣitair
yasya rāja-puruṣair adhiṣṭhitāḥ |
toraṇās ca kanakādi-nirmitāḥ
projjihāna-maṇi-toraṇāvabhūḥ ||8||

nalikāvali-vartmabhir jalaughair
kaṭaka-sthāt sarasaḥ samutpatadbhiḥ |

sadaneṣu saniṣkuteṣu yasmin
jala-yantrāṅy udagur vicitrabhāni ||9||

vaidūrya-vajrādi-vinirmītāni
sphurat-patākāny anīotsavāni |
sadmāni padma-mahilasya viṣṇor
babhuḥ prabhūta-dyutimantir yasmin ||10||

sthiracayo bṛhad-valayocchritah
kapi-śiraś cayai rati-mañjūlah |
giri-sarāmbubhṛtparikhāñcito
yad amito'lasad-varaṇo varaḥ ||11||

bandhana-kraśima-kardama-śabdāḥ
keśa-madhya-mṛganābhiṣu yasmin |
cāmarādiṣu ca daṇḍa-ninādaḥ
sormi-tārata-sarita-sarit-sarasīṣu ||12||

tīkṣṇatā-kaṭhinate yuvatīnām
varṇita-kila-kaṭākṣa-kuceṣu |
chidritā-kuṭilate kramatas te
mauktikeṣu ca kaceṣu yatra ||13||

puram bṛhatsānugirer upānte
hareḥ priyam tādrśam udbabhāse |
sarasvatī-juṣṭham adhi pravīram
yad adhyatiṣṭhad vṛṣabhānu-bhūpaḥ ||14||

ity aiśvarya-kādambinyām
śrī-nanda-nṛpa-rājadhānī-varṇanam nāma
caturthī vṛṣṭiḥ
||4||

--o)0(o--

(5)

pañcamī vṛṣṭiḥ

prādurbhūto nandam evam sa kṛṣṇah
śrīmān śaurīm cāviveśāmbujākṣah |
tābhyām nyastam vaidha-dikṣānvitābhyām
tat-patnyau samprāpya tam dadhratus te ||1||

sakhyos tayor deva-garbhātva-yogād

vidyun-nibhā kāya-kāntir babhāse |
saṅgha-satām modayantī samantād
vṛndam dviṣām tāpayantī samāsīt ||2||

prādurbhāvaṁ bhajanmāne mukunde
vāditrāṇi svayam eva praṇeduḥ |
samphullābhūd vanarāji-samantāt
sārdham cittair dvija-bhakta-vrajānām ||3||

namasya-bhāsi pādmabhe'sitāṣṭamī-nisārdhake
vrajeśvarī sa-durgakam hariṁ sukhād ajījanat |
asūta devakī ca tam tadaiva kevalam mudā
babhūva moda-saṅcayaḥ satām visuddha-cetasām ||4||

dr̥ṣṭvā putram vasudevaḥ pareśam
hṛṣṭaḥ prādād ayutaṅgāḥ hṛdaiva |
kamsād bhīto vraja-rājasya geham ninye
bhrātus tvaritam tam pravīram ||5||

hitvā tasminn ātma-putram yaśodā
kanyām nītvā so'bhyadāt kamsarāje |
aikyam bimbīr arbhayor vā tadābhūd
ekānamśācintya-śaktir yato'sau ||6||

sūtamvadan parijana-vaktrato hariṁ
pariplutaḥ parihita-veśa-bhūṣaṇaḥ |
acikaran nija-tanayasya jātakam
dvijottamaiḥ śruta-vidhinā vrajādhipaḥ ||7||

putrotsave sampradadau sanando
harṣārdito bhūpatir atyudāraḥ |
svalaṅkṛtā vatsa-yutās ca dhenūḥ
śraddhānvito dve nyute dvijebhyaḥ ||8||

sapta-prāsād brāhmaṇebhyas tilādrīn
raukmaīś cailai ratna-vṛndaiś ca juṣṭān |
jātaḥ sarveis tatra citro vraje'sau
gāvaḥ sarvā maṇḍitāṅgā babhūvuḥ ||9||

somāṅgalyam bhūsurās tatra peṭhuḥ
sūtās tadvan māgadhā vandinaś ca |
vāditrāṇi sphotam āsu praṇedur
gītim nṛtyam cāticitraṁ didīpe ||10||

sutam amita-guṇam niśamya gopā

vraja-nṛpater muditāḥ suramya-veśāḥ |
dhr̥ta-mañimaya-bhūṣaṇāḥ suyatnāḥ
sadanam atha bali-pāṇayaḥ samīyuh ||11||

vraja-pura-vanitā vicitra-veśā
vara-maṇi-kuṇḍala-nūpuroruhārāḥ |
tam upāyayur upāyanāgra-hastā
nṛpa-nilayaṁ harim īkṣitum praharṣāt ||12||

ghṛta-dadhi-rajani-rasāt kiranto
vraja-nilayā jaya-ghoṣa-bhūṣitāsyāḥ |
vidhi-śiva-sanakādayaś ca tasmin
parinanṛtur nṛpa-catvare'timattāḥ ||13||

vraja-patir atha bhūṣaṇair anarghyair
vasana-cayair vara-saurabhais ca bandhūn |
parijana-sahitān api prapūrṇān
mudita-manāḥ sakalān api samārcit ||14||

tanaya-janma-mahe nṛpatir babhau
racita-kośa-kapāṭa-vimocanaḥ |
pratijagur nija-vāñchita-pūraṇam
pramada-sampluti-yācaka-sañcayaḥ ||15||

parimitam iva yad babhūva saukhyaṁ
vraja-nagare vraja-bhūpa-tat-prajānām |
tad-aparimitatām avāpa sadyo
yad avadhi tat paramo jagāma kṛṣṇaḥ ||16||

śrī-rāma śrī-dāma-mukhyā babhur ye
pūrva-paścād ujjvalādyāś ca ḍimbhāḥ |
jyotiṣmadbhir bhrājamāno vrajas tai
ratna-vyūhai ratna-sānur yathābhūt ||17||

nandādīnām tiṣṭhatām goṣṭha-bhūmyām
govindādyair ātmajair lakṣmavadbhiḥ |
nānā-sampat-sevitānām sameṣām
gehe gehe saukhya-puñjojajṛmbhe ||18||

yām nanda-sūnur manute pumarthaḥ
pumartha-bhūto'pi paraḥ pareśaḥ |
rādhādi-rūpādi-guṇair agādḥā
babhūva sā dhāmani kīrtidāyāḥ ||19||

janmotsavenaiva jagat sutṛptaṁ

yasyāḥ sureśair api samstutena |
pādābja-lakṣmāṇi nirīksya nāryo
rameva kanyeyam iti pratīyuh ||20||

yām varṇayantaḥ kavayo'pi bibhyuś
candrāravindādi ninindur uccaiḥ |
dhānyena yasyā natibhiś ca śāsvat
pramodam uccair hrdayeṣu bhejuḥ ||21||

kaṭākṣa-pātād abhajanta yasyā
vibhūtayaḥ sarva-vidyāḥ prakāśam |
guṇa-vrajān vaktum adhiśvaro'pi
śāśāka no nanda-sutaḥ samastān ||22||

sakhyas tu tasyāḥ sama-rūpa-śīla-
guṇāḥ sva-sevāti-paṭutva-bhājaḥ |
prādur babhūvur vraja-rāja-dhānyām
tadaiva gopa-pravarālayeṣu ||23||

ity aiśvarya-kādambinyām
sa-parikara-bhagavaj-janmotsava-varṇanam nāma
pañcamī vṛṣṭiḥ
||5||

--o)0(o--

(6)

ṣaṣṭhī vṛṣṭiḥ

ambhoja-cakra-dara-jambu-yavārdha-candra-
mīnāṅkuśa-dhvaja-pavi-pramukhān vrajeśau |
aṅkān sutasya karayoḥ padayoś ca vīkṣya
so'yaṁ mahān iti parām mudam āpatuḥ tau ||1||

dhṛtvā kūtaṁ kāla-kūtaṁ ca pāpā
yāsau dhātrī pūtanā hantum āgāt |
tasyai tuṣṭo veśa mātrāt saḍimbhaḥ
pādād dhātrī-sthānakam śuddhi-pūrvam ||2||

kapaṭāvṛtaṁ śakatāsuram harir aṅjasā tam akhaṇḍam |
marutaṁ ca taṁ balinaṁ vibhur vana-vāsinām sukhadaḥ śīśuḥ ||3||

yadā yadā mātur aṅke nivīṣṭaḥ
sacāpalam divya-ḍimbho vyatānīt |

tadā tadā mātṛ-vargā nyamānṅṣur
vrajaukasaś cākhila-saukhya-sindhau ||4||

gargācāryād ātma-nāmāni bheje
gūḍham bhāvaṁ vyañjayan pūtanāriḥ |
tene'nvarthaṁ corikā-narma-devo
gopālibhir varṇyamānaṁ mukundaḥ ||5||

yadā śiśur dhūli-kelau rato'bhūt
mahā-manā sa tadā kāmukebhyaḥ |
dadau mahān dhūli-muṣṭi-cchalena
prabhur varān amṛtān tān munibhyaḥ ||6||

janakam upāgataḥ sadasi nanda-nṛpaṁ capalo
dhṛta-vara-bhūṣaṇo madhura-bhāṣaṇo moda-karaḥ |
alika-lasan-masī-kalita-candra-kalaḥ kutukī
harir akhilān vyadhād aticiraṁ viramat-karaṇān ||7||

kiṅkiṇī-valaya-nūpura-dhārī
niṣka-kunḍala-varāṅgada-hārī |
pīta-cīna-vasanaḥ sa-ḍimbhaḥ
śiñjitair api manāmsi jahāra ||8||

ratha-śibikāñcito hari-rabhasād uṭajeṣu yadā
paricaritum munīn sva-niratān janānī-sahitaḥ |
dhṛta-dadhi-modakādi-balikaḥ sa-balaś ca vibhuḥ
pramudam agus tadā subahu te vibudhās ca parām ||9||

bala-kṛṣṇayoḥ sa jagdhau mudā damīyām samādadaḥ phelām |
velām pratītya devās citraṁ śakuntāḥ sureśvaraḥ nityam ||10||

muṣṇan gavyaṁ gopikānām sa-mitraḥ
yuṣṇan kīśān muktavatyaś ca kṛṣṇaḥ |
nopālabdho'py uktayāpi sadhātryā
pṛītiṁ nītā sābhyanandotsutena ||11||

mṛtsāprāśī jñāpitaḥ svāgrajena
krodhān mātṛā bhartsitaḥ pūtanāriḥ |
bhītaḥ svāsye viśvam etat pradarśya
krodham tasyaḥ śraṁsayann abhyanandīt ||12||

vilokyāparādham jananyā nibaddho
vibhutvaṁ svakīyaṁ mudā darśayat tām |
vibhajyārjunau tau ca muktau cakāra
svayaṁ baddha-mūrtir batāsau mukundaḥ ||13||

vṛndāṭavīm adhivasan harir ambujākṣaḥ
sañcārayan sakhi-kulaiḥ saha tarṇakaughān |
vatsāsuraṁ bakam aghaṁ ca jaghāna sadyaḥ
śuddhaṁ vyadhāt kamalajam ca sa jagdhi-mugdhaḥ ||14||

kāliyaṁ bata vimardya sanāgaḥ
sūrajām racitavān pariśuddhām |
nirvivāra khalu gokula-bhājām
bhāvam adbhutam udāram udīkṣya ||15||

dīvyan dvandvī-bhāvato'han pralambam
devārātim dhenuka-dveṣiṇā yaḥ |
muñjāṭavyām dāva-vahniṁ nipīya
vyaktīcakre sādhu-sauhārdam īśaḥ ||16||

gopa-kumārī-vasana-nikāyam
skandhe nidadhau sa khalu vimātham |
vīkṣita-sakala-kalevara-śobhaḥ
sūcita-śuddha-janā mitra-lobhaḥ ||17||

stotrayatsu na ca yasya kaṭākṣaḥ
sanateṣv api bhaved vibudheṣu |
samstuvan vraja-bhuvā taru-saṅghān
sasvaje'timuditaḥ sa bhujābhyām ||18||

bhuktvānnāni brāhmaṇīnām mukundaḥ
prādāt tābhyaḥ svāṅghri-lābham varam saḥ |
saṁskārādyān helayan nātma-bhakteḥ
śraddhām eva khyāpayāmāsa hetum ||19||

kaiśore vayasiharir dharam sā dadhre
garviṣṭam tridaśa-patim jigāya śakram |
uddrāvam vraja-vanitā-manāmsi yasmāt
samprāpur madana-kulān ivāgni-puñjāt ||20||

gāndharvī vidhir abhavad vrajāṅganānām
dāmpatyai vraja-vidhunā sakhākhilānām |
gīr-vāṇyaḥ kusuma-kiro jagur vicitraṁ
nṛtyantyo dhvanita-mṛdaṅgikāḥ praharṣāt ||21||

vidhiṁ stāvakaṁ bhāvakaṁ candra-cūḍam
tato nirjarān kiṅkarān indra-mukhyān |
harer nanda-sūno ramayanta gopās
tṛṇebhyo'surān kaṁsa-pakṣāśritāms te ||22||

śrī-kāntam praṇataika-bandhum atasī-puṣpa-prabham cid-ghanam
candrāsyam kamalekṣaṇam malayajāliptam lasad-bhūṣaṇam |
citroṣṇīṣam udāra-gaura-vasanam kṛṣṇam surendrārcitam
vīkṣya svānuga-mud yayuḥ paramikām prītim vrajasthā bhṛṣam ||23||

atha vrajapatir udikṣya sad-guṇair varam
hariṁ vinayinam ātmajam mudā |
śubha-kṣaṇe śubha-vidhinā vrajāvane
rajīgamat kila yuva-rājatām asau ||24||

balabhadram ca cakāra maumikam
vraja-bhūmair hari-mantriṇam ca tam |
sadanam tasya sucāru nirmame
sukha-sindhau nikhilān nimamajjayat ||25||

ādideśa nija-śilpi-kumāram
buddhi-sāgaram apāra-balam saḥ |
saudham adbhutatamam racaya tvam
yena rajyati haris tava mitram ||26||

puru-kānti-valīka-jāla-ramyam
vara-vedī-grha-sandhi-lāñchitam saḥ |
valitāśrayam ambu-yantra-rāji
vraja-candrasya cakāra sadma-sadyaḥ ||27||

maṇi-baddha-taṭaiḥ sphuṭat sarojaiḥ
śuśubhe yad vimalāmbubhiḥ sarobhiḥ |
ali-guṇjita-maṇjubhiś caturbhiḥ
sphuṭa-prakaraiḥ suniṣkuṭaiś ca ||28||

sa ca racayāñcakāra girisānuṣu bhūri-vidhān
maṇi-nilayāms tathaiva sura-śilpi-mano-haraṇān |
sapadi sarvais tutoṣa rasikaḥ khalu tatra mudā
saha manasā dadau sa-maṇi-bhūṣaṇa-cela-saṅcayān ||29||

smita-vīkṣaṇa-viddha-cetasā
vara-saundarya-sudhā-sudhāmanī |
svajanaiḥ saha rādhikācyutaiḥ
sphuratas teṣu sadaiva medurau ||30||

vraja-nṛpatir jagāma sa yadā saha dāra-kumāra-pārṣador
atha śibikā-hayaiḥ surucirair vṛṣabhānu-puram nimantritaḥ |
sumañidharaḥ sa-turya-ninado vara-cāmara-sevitod-
yutim atulām vilokya diviṣan nikaro'pi tadā visismiye ||31||

adhigamya bhānu-nṛpatir vrajeśvaram
bhavanam nināya racitārcana-kramah |
paribhojyataṁ bahu-vidhān rasān prabhuh
saha-pārśadaḥ pramudito babhūva saḥ ||32||

sakhi-vṛndair nikhilah samujjihāna
madhurā secanakam vilokya kṛṣṇam |
janatā tatra sukhāmbudhau nyamajjat
puru-bhāvās tu viśeṣatas taruṇyaḥ ||33||

pibator api susmitā mṛtāni
rati-tṛṣṇa-kulayor adhisnuyunoḥ |
samudaidasitāmbuja cchadābhā
taḍid-abhra-prabhayoḥ kaṭākṣa-vṛṣṭiḥ ||34||

atho bhānu-bhūpo varair maṇḍanādyaiḥ
samarcya vrajādhāra-varam sānugam saḥ |
anuvrajya taṁ sānugas tad-visṛṣṭaḥ
svakam kṛcchrato mañju bheje nikuñjam ||35||

tadā sāravindā jananyā sa-vṛndā
samārādhi sā rādhikā bhūṣaṇādyaiḥ |
hareḥ prema-pātrī yadā rāja-putrī
vraja-kṣema-dhātrī prayātu sahaicchat ||36||

śivikās ca rathās ca rukma-celaiḥ
pihitā jālibhir abhrakācakais ca |
tad upāyayur ujjalair lalāmair
bahu-bhāso nṛpa-catvaram tadānīm ||37||

balair uddhatānām kiśorī-vṛtānām
lasad-yauvanānām raṇad-bhūṣaṇānām |
tadā gujjarīṇām tatir vāgminīnām
mudāyāna samvāhanārthādhyatiṣṭhat ||38||

samārūḍhayānā balad-bhūrigānāḥ
śanair vijyamānā varais cāmarādyaiḥ |
priyā nanda-sūnoḥ pareśasya-vadhvas
tato nirayauḥ subhruvo rādhikādyāḥ ||39||

babhau kāmbavo bhairikam sauṣirāpi
dhvanir maṅgalo rāja-putryāḥ prayāṇe |
lasat-svarṇa-vetrāsi cāpeṣu hastā
dadhāvuh purah pārśvato'pi pravīrāḥ ||40||

vavau manda-mandaṁ tadā gandhavāho
dadhārātapatram mahad-vārido'pi |
vitenur varam nṛtya-gītam ca devyo
mṛdaṅgādi-nādaṁ nutim cācitraṁ ||41||

phaṇi-phakkikām iva vīkṣya
tām sa-kuṇḍala-nāma-purīm |
dyu-latām ivākhiladām nutām
pramadā hareḥ pramudaṁ daduḥ ||42||

avatīryatāmaṇiyānataḥ
paritoṣya sārthika-saṅcayān |
praṇipatyā gokula-bhūmipām
jagṛhus tato vara-vīṭikāḥ ||43||

atha śiṅjitāmṛta-vandita-
priya-mānasāḥ sva-grhān gatāḥ |
kṛta-majjanāḥ kamalekṣaṇāḥ
priya-karma tat pratipedire ||44||

sampālayan naicikīnām kadambaṁ
tampākimaṁ bhāvameṇī dṛśām saḥ |
kampākulaḥ sandadhe dīpta-kīrtir
lampāka-hṛt sundaro nanda-sūnuḥ ||45||

tātam ambu-patitāpanītam
vandito viracītārcana īśaḥ |
ānināya bhavanaṁ puru-tejā
modayan vraja-bhuvanāḥ babhāṣe ||46||

vṛndāraṇya-candikā-vṛnda-ramyaṁ
paśyan vaṁśī vadāyāmāsa kṛṣṇaḥ |
āyātābhis tatra gopāṅganābhir
dīvyantībhir maṇḍito'sau babhūva ||47||

mādhavyas tā mañju-taurya-trikādyair
mañju-rūpyaiś ca kṛṣṇām |
premnānarcuḥ sārthikā saucakāṣe
anantānandākhyāyini vāk tadaiva ||48||

vīṇā-veṇu-mṛdaṅga-nūpura-lasat-kāñcyādi-nādair abhūt
tātāthai tatathaiś ca tāla-militair nṛtyaiś ca gītaiś ca yat |
citraiḥ pāṇi-vidhūnanais tanu-maṇi-dyotanaiś ca rāsāṅgane
tad vaktum pramavate kathaiṁ sukham aho vāg-devatāpi svayam ||49||

kuṇḍalītvam anayat sudarśanam
kuṇḍalītvam apahāyan vibhuḥ |
śāṅkhacūḍam api tam svam antakam
prāpayann udaharat svam antakam ||50||

vraja-vanītā vanānta-niratam harim ambuda-sodaram yadā
viraha-dhutāḥ purāṇa-puruṣam jagur ambuja-locanāś ciram |
bhuvana-talam tadedam akhilam sarid-uṣṇa-sukhāmbu-sāṅkulā
duradhigamā samādhi-nilayair api haṁsa-kulaiḥ sabhādade ||51||

vraja-vipine vicitra-vihago hari-veṇu-ravo yadā babhau
vidhi-śiva-śakra-tumburu-mukhā vibudho'pi dadhur vicitratām |
prakṛti-viparyayam tu sarito girayaś ca yayur mithas tadā
vraja-mahilās tu bhejur akhilās calatā sarasīṣu majjanam ||52||

jāto'riṣṭaḥ kaṣṭakāsāra-vāsī
yasmāt keśī mṛtyu-veśī babhūva |
vyomaḥ prāpa vyomatām eva sadyaḥ
so'yam kṛṣṇo deva-vṛndair vavande ||53||

harir atha mathurām gataḥ sa kaṁsam
praṇihataṅ vṛjinaṁ jahāra pitroḥ |
yadu-nṛpam akṛtāhukim pareśaḥ
sapadi kuśasthalikām adhiṣṭhito'bhūt ||54||

kuru-pati-tanayān nihatya duṣṭān
vyadhita patiṁ nikhilasya dharma-putram |
kṣata-khala-nicayo viveśa goṣṭham
saphalam idam kṛtavān asau tu mābhyaṁ ||55||

ity aiśvarya-kādambinyām
bhagavad-bālyādi-krama-lilā-varṇanam nāma
ṣaṣṭhī vṛṣṭiḥ
||6||

--o)0(o--

(7)

saptamī vṛṣṭiḥ

śīghragaiḥ prati nivedite harau
dundubhiḥ kila jagarja susvanam |
maṅgala-dhvanir abhūd gṛhe gṛhe

kānanāni dadhire madhu-srutim ||1||

udite vidhau pramude dadhe |
vraja-bhūr asau jaladhir yathā ||2||
samupāgate bata mādhave |
aṭavīva sāgamad eta tām ||3||

pariṣasvajire hariṁ mudā
nija-bhāva-nikhilā vrajaukasāḥ |
sraṇad-asra-parīta-vaḥsaso
vara-nīpa-stavaka-prabhōjjvalāḥ ||4||

tatrāgatās te munayo vanasthā
draṣṭuṁ hariṁ saṁyamino vanasthāḥ |
sarpūjitās tena dhṛtātma-bhāvās
tām tuṣṭhuvuḥ saṁsphurad ātma-bhāvāḥ ||5||

sarveśvaras tvam para-muktidas tvam
svātma-pradas tvam svajanānurāgī |
tvam eva vijñāna-sukhātma-mūrṭiḥ
śrī-vatsa-lakṣmī-nilayas tvam eva ||6||

vibrājitaḥ kaustubha-kānti-vṛndair
jagaj-jani-sthema-layaika-hetuḥ |
acintya-śaktiḥ puruṣādi-rūpo
vidhyādayo deva tavaiva bhṛtyāḥ ||7||

govinda nandātmaja-kaṁsa-vaṁśa-
nisūdanaḥ śrīdharaḥ naḥ puṇīhi |
śrī-gokulādhiśa jayatvam uccair
iha svakaiḥ sārddham udāra-kīrtiḥ ||8||

tava bhaktir acyuta karoti parām
mudira-dyute mudam udāra-maṇe |
prati dehi tām nava-vidhām tad imām
vṛṇumo vayaṁ varam atona na param ||9||

śivikā ratha-vāji-rājitar
vipineṣu svajanair athāvṛtaḥ |
viharan rasabhojanair atho
mumude'sau parayāśriyārcitaḥ ||10||

sakhibhiḥ saha dhenu-saṅcayān
sva-samānair guṇa-rūpa-sampadā |
gīrirāja-vaneṣu pālayan

vividhāḥ keli-kalās tatāna saḥ ||11||

vanitāḥ sa nitānta-sundarīr
niśi vṛndā-vipine viśan darīḥ |
sukha-sīma-vilāsa-lālasaḥ
prabhur ānanda-mayo'py arīramat ||12||

etā viṣṇor nanda-putrasya nityā
līlā-nityānanda-mūrteḥ pradiṣṭāḥ |
śraddhāvadbhiḥ kīrtyamānāḥ samantāt
samsārāgni-prauḍham unmūlayati ||13||

vidyā-bhūṣaṇa-praṇītaṁ hari-caritaṁ
cit-sukhātmakaṁ hy etat |
parigītaṁ śuka-muninā sadasi
sevyāṁ svarūpam iva ||14||

aiśvaryāparikīrtanād vraja-vidhoḥ kṛṣṇasya ye sādhas
tāpāgni-pratiliḍḍha-hṛt-sarasijā mlāyanti śuṣyat-tviṣaḥ |
teṣāṁ tāpa-vimardanāya viśadā śrī-sārvabhauma-prabhoḥ
kāruṇyād uditeyam āśu bhavatād aiśvarya-kādambinī ||15||

aiśvare pūrveyam pūrva-parvā
kādambinī nanda-sutāvalambā |
syād bhū-viyat-sindhu-śaśāṅka-śāke
satām priyā tac-caraṇāśritānām ||16||

ity aiśvarya-kādambinyām
śrī-gokulāgamanādy-uttara-līlā-varṇanaṁ nāma
saptamī vṛṣṭiḥ
||7||

--o)0(o--